

Rannsóknastofa í táknmálsfræðum 2014

Stjórn, starfsmenn og húsnæði

Rannsóknastofa í táknmálsfræðum er samstarfsvettvangur fræðimanna Málvísindastofnunar Háskóla Íslands og Samskiptamiðstöðvar heyrnarlausra og heyrnarskertra (SHH) sem stunda rannsóknir á táknmáli. Auk starfsmanna þessara stofnanna eiga nokkrir utanaðkomandi aðilar aðild að rannsóknarstofunni. Starfsmenn HÍ og SHH hafa aðstöðu á sínum vinnustað en stofan hefur að öðru leyti ekki yfir sérstöku húsnæði að ráða. Stjórn stofunnar er skipuð til eins árs í senn og á síðasta ársfundi voru Júlía G. Hreinsdóttir, Rannveig Sverrisdóttir og Valgerður Stefánsdóttir endurkjörnar til ársins 2015.

Rannsóknir

Rannsóknaverkefni og rannsóknastyrkir til félaga í Rannsóknastofu í táknmálsfræðum

Félagar í rannsóknarstofunni hafa undanfarið ár komið að mörgum rannsóknaverkefnum, bæði innlendum sem fjölpjóðlegum. Á árinu 2014 bættust m.a. þessi verkefni við:

- *Þrjár setningagerðir í íslensku táknmáli*. Styrkur frá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands. Verkefnisstjóri Jóhannes Gísli Jónsson. Silja Hlín Guðbjörnsdóttir BA nemi fékk styrk úr Nýsköpunarsjóði námsmanna til að skrá gögn fyrir rannsóknaverkefnið.
- *Colour in Context: Comparing Icelandic and Icelandic Sign Language*. Styrkur frá Rannsóknasjóði Háskóla Íslands. Verkefnisstjóri Matthew Whelpton. Kristín Lena Þorvaldsdóttir tók þátt í verkefninu með Matthew og það sama gerði Þórhalla Guðmundsdóttir Beck.

Þá var haldið áfram vinnu við fjölmörg önnur verkefni:

- CEFR verkefnið sem Júlía Hreinsdóttir vannur að. Verkefnið snýst um að aðlaga námsefni og kennslu í ÍTM að evrópskum tungumálaramma.
- COST verkefnið um málfræði evrópskra táknmála sem Jóhannes Gísli Jónsson og Rannveig Sverrisdóttir taka þátt í, tveir fundir og ein ráðstefna sótt á árinu.
- Nordplusverkefninu *Táknmálskennsla á vefnum* lauk á árinu og hlaut Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands (önnur verðlaun) árið 2014.
- Þá unnu nokkrir aðilar að rannsóknum á neitunarlátbrigðum í ÍTM og kynntu á ráðstefnu erlendis og fékkst styrkur frá Málvísindastofnun til að skrá gögn fyrir þá rannsókn.
- Á SHH var haldið áfram vinnu við málþroskarannsóknir, þar á meðal þróun matstækja og fól það m.a. í sér gagnasöfnun, greiningu og endurmat.
- Verkefninu Signs2Cross lauk á árinu, það stóð yfir í tvö ár.
- Þá voru fjórir starfsmenn SHH þjálfaðir í notkun ELAN forritsins.
- Áfram var haldið vinnu við skrif málfræðigreina fyrir SignWiki og voru nokkrar nýjar greinar birtar á árinu. Auk þess var fyrsta greinin birt í táknmálsþýðingu, grein Elísu um spurnartákn í ÍTM var þýdd og flutt af Elsu G. Björnsdóttur.
- Þá var unnið að könnun um stöðu ÍTM vegna lista UNESCO yfir mál í útrýmingarhættu og texti um ÍTM fyrir Ethnologue endurskrifaður.
- Tveir háskólanemar unnu að verkefnum á SHH sumarið 2014, Silja Hlín Guðbjörnsdóttir vann að skráningu gagna um BIDD og LALLA og síðar um neitun og Árni I. Jóhannesson safnaði gögnum fyrir málfræðirannsóknir. Styrkir fengust fyrir þessi verkefni úr Nýsköpunarsjóði námsmanna, frá Málvísindastofnun HÍ og Vinnumálastofnun.

• Á árinu var einnig unnið að umsókn um styrk í HRELP sjóðinn en styrkur fékkst ekki. Aðilar rannsóknastofunnar héldu nokkra fyrirlestra á árinu og tóku þátt í málþingum og ráðstefnum hér heima og erlendis:

- Eins og árið áður stóð rannsóknastofan að málþingi í tilefni af degi ÍTM í samvinnu við Málnefnd um íslenskt táknmál. Málþingið var haldið í sal Þjóðminjasafns Íslands þann 11. febrúar og var mjög vel sótt. Yfirskrift málþingsins var „Tveir heimar mætast, ávinningur samfélagsins af táknmáli og döff menningarheimi“ og voru fluttir fimm fyrirlestrar alls.
- Af erindum og þátttöku í fjölþjóðlegum ráðstefnum má nefna veggspjaldakynningu Jóhannesar, Kristínar Lenu og Rannveigar um neitunarlátbrigði í ÍTM á ráðstefnunni FEAST sem haldin var í Feneyjum í júní. Nedelina Ivanova kynnti veggspjöld, sem fjölluðu um mat hvernig mat á færni í ÍTM er framkvæmt, á tveimur ráðstefnum erlendis og beitti þar nýrri tækni með því að setja Ipad inn í veggspjöldin. Kristín Lena, Elísa og Jóhannes fluttu tvo fyrirlestra á ráðstefnunni Nordic Intercultural Communication ráðstefnunni sem haldin var í Reykjavík í nóvember. Kristín Lena Þorvaldsdóttir og Rannveig Sverrisdóttir tóku þátt í málþingi um málheildir táknmála (í gegnum Scype) sem haldið var að þessu sinn í Jyväskylä í Finnlandi.
- Af innlendum vettvangi má nefna þátttöku Kristínar Lenu og Rannveigar á Hugvísindapingi 2014 þar sem fluttur var fyrirlestur um breytileika í litatáknum í ÍTM, og veggspjaldakynningar Rannveig á sömu ráðstefnu um persónufornöfn í ÍTM, þátttöku Rannveig og Valgerðar á málrækarþingi Íslenskrar málnefndar í nóvember ásamt nefndarmönnum úr Málnefnd ÍTM. Þá tóku aðilar stofunnar þátt í málstofuröð á vegum SHH auk þess sem COST verkefnið var kynnt víða í táknmálssamfélaginu.

Heimsóknir fræðimanna

Rannsóknastofan tók á móti nokkrum fræðimönnum sem komu til landsins í tengslum við *LREC 9* sem haldin var í lok maí:

- Dr. Andrea Lackner frá Centre for Sign Language and Deaf Communication (ZGH) við Alpen-Adria Háskólann í Klagenfurt dvaldi hér í rúma viku í maí-júní á styrk frá COST verkefninu sem aðilar rannsóknastofunnar taka þátt í. Andrea og Nicolaus Reimer unnu í eina viku með starfsfólki SHH og tveimur táknmálstalandi aðilum að söfnun og skráningu gagna til að nota í samanburð við rannsókn á austurríka táknmálinu. Verkefnið ber heitið *Implementing a methodological approach for identifying modality categories in sign languages within the framework of semantic field research*.
- Dr. Johanna Mesch heimsótti SHH og vann þar með starfsfólki að skráningu gagna. Johanna Mesch hélt einnig fyrirlestur í félagi heyrnarlausra á vegum rannsóknastofunnar.

Kynningarstarfsemi og útgáfa

Stofnunin átti aðild að málþingi í tilefni af Degi íslenska táknmálsins þann 11. febrúar 2014 sem haldið var í sal Þjóðminjasafns Íslands.

Það sem helst mætti telja til útgáfustarfsemi er SignWiki verkefnið sem unnið er á SHH. Á árinu birtust tvær nýjar greinar um málfræði ÍTM og ein grein frá árinu 2013 var þýdd á ÍTM og birt í táknmálsútgáfu. Fleiri greinar og þýðingar eru í vinnslu. Þetta verkefni hlaut eins og áður sagði Hagnýtingarverðlaun Háskóla Íslands (önnur verðlaun) árið 2014.

